OCENENIE ZA PRÍKLADNÚ OBNOVU

ACADEMIA ISTROPOLITANA NOVA

Bratislavský samosprávny kraj

PRVÁ STAVEBNÁ SPORITEĽŇA

baumit.com

2015

Ocenenie za príkladnú obnovu 2015

ACADEMIA ISTROPOLITANA NOVA

v spolupráci s Bratislavským samosprávnym krajom
a s podporou Prvej stavebnej sporiteľne a spoločnosti Baumit

©AINova 2015

Foto:

H. Bakaljarová; J. Dvořák; M. Havel; B. Hochel; M. Marenčin; M. Škrovina; P. Velický; fotoarchív AINovy; fotoarchív Baumit, s.r.o.; fotoarchív Čierne diery; fotoarchív PSS, a. s.; fotoarchív obce Suchohrad; fotoarchív Včelco, s. r. o.; Wikimedia

Layout:
H. Bakaljarová

Tlač:
TYPOCON s.r.o.

ACADEMIA ISTROPOLITANA NOVA
Ochrana a rozvoj kultúrneho dedičstva
Prostredná 47/A
900 21 Svätý Jur
Tel.: +421 2 4497 0453
E-mail: ainova@ainova.sk
www.ainova.sk

ACADEMIA ISTROPOLITANA NOVA

Academia Istropolitana Nova (AINova) je nezisková organizácia založená v roku 1996. *Poslaním AINovy* je poskytovať vzdelávanie a konzultácie vedúce k rozvoju osobných a inštitucionálnych kapacít v oblasti európskych záležitostí a regionálneho a miestneho rozvoja. Inštitúcia presadzuje spoluprácu v rámci Európy s dôrazom na zachovanie a rozvoj jej kultúrneho dedičstva.

PARTNERI PRE DEDIČSTVO

Jednou z odborných tém, ktorým sa inštitúcia venuje od svojho založenia je aj ochrana a rozvoj kultúrneho dedičstva. Okrem medzinárodných projektov realizuje inštitúcia aj projekty zamerané na región, v ktorom sídli.

Odborný tím inštitúcie je často konfrontovaný s reálnymi potrebami a praktickými otázkami zo strany obyvateľov i samospráv, v oblasti údržby a obnovy tradičnej architektúry a starostlivosti o kultúrnu krajinu regiónu.

Najmä podnety týkajúce sa potreby asistencie pri obnove tradičnej architektúry, no i hľadanie možností, ako zmierniť degradáciu vinohradníckej krajiny na úkor intenzívne sa rozvíjajúcej zástavby, boli východiskom pri definovaní obsahu projektu Partneri pre dedičstvo.

Poslaním projektu je zvyšovanie povedomia verejnosti o dôležitosti zachovania kultúrnej krajiny a o jej potenciály pre ďalší rozvoj regiónu. Prostredníctvom cieleného šírenia informácií, odborných školení, technickej asistencie a aplikovaného výskumu chceme hľadať porozumenie a partnerov pre ochranu a rozvoj kultúrnych a prírodných hodnôt nášho regiónu.

Projekt dlhodobo podporuje Prvá stavebná sporiteľňa a Rakúske kultúrne fórum. V rokoch 2009-2012 bol projekt podporený aj Nadáciou Tatra banky.

OCENENIE ZA PRÍKLADNÚ OBNOVU

Jednou z úspešných aktivít projektu Partneri pre dedičstvo je súťaž o príkladne obnovenú tradičnú architektúru. V rokoch 2010 až 2012 prebiehala súťaž v rámci Malokarpatského regiónu.

Od roku 2013, teda aj tento šiesty ročník, realizuje AINova súťaž v celom Bratislavskom kraji v spolupráci s Bratislavským samosprávnym krajom, predovšetkým s oddelením kultúry Úradu BSK.

Cieľom súťaže je popularizácia témy obnovy tradičnej architektúry a tiež poukázanie na skutočnosť, že kvalita prostredia, v ktorom žijeme a starostlivosť oň je záležitosťou celej spoločnosti. Každý majiteľ objektu spoluvytvára vzhľad mestečiek a obcí v regióne a prispieva svojím dielom k jeho celkovému obrazu. Či už stavbou nového domu alebo obnovou existujúcej tradičnej stavby, vždy spoluvytvára aj prostredie pre ostatných.

Každý z príkladov obnovy predstavených v tejto publikácii je jedinečný a pri realizácii stavebných prác bolo potrebné použiť rozdielne, na mieru šité riešenia. Uvedené projekty chcú dať podnet na zamy-slenie, poskytnúť kreatívne nápady ďalším stavebníkom, a tiež oceniť snahu o zachovanie, obnovu a využívanie pre región typického, nie vždy pamiatkovo chráneného stavebného fondu.

Okrem ocenení, ktoré udelí odborná porota je tiež v internetovom hlasovaní učený víťaz Ocenenia verejnosti. Víťazné objekty v oboch kategóriách dostanú pamätnú plaketu a diplomy, ktoré si prevezmú majitelia objektov pri príležitosti slávnostného vyhodnotenia súťaže. Ručne maľovaná keramická plaketa vyrobená v Slovenskej ľudovej majolike v Modre je symbolom udržiavania tradičnej kultúry typickej pre región.

Horské vinohradníctvo a vinárstvo v Modre-Harmónii

Na juhozápadnom okraji rekreačnej oblasti Modra – Harmónia je situovaný vinohradnícky dom rodiny Patákovcov. Vinohradnícke hospodárstvo tu spravuje už štvrtá generácia, ktorá rozvíja pestovanie viniča a výrobu vína.

Pradedo súčasného majiteľa tu pred cca. 120 rokmi, ešte o niečo skôr než sa z Harmónie stala vyhľadávaná výletná a rekreačná oblasť, postavil dom s hospodárskym dvorom. V jeho okolí vysadil vinič a z dopestovaného hrozna tu dorábal víno. Po čase, keď už existujúce priestory nestačili pokryť potreby rozrastajúcej sa výroby vína, bolo k domu pristavané pivničné hospodárstvo v tvare L, čím hlavný objekt nadobudol svoju súčasnú podobu.

Dom aj s hospodárskymi budovami je postavený z miestneho kameňa. Prevažne neomietaný povrch muriva dodáva celému areálu jedinečný, pre región netypický charakter vzhľadom na to, že stavby boli aj v minulosti bežne omietané.

Rok 1989 a súvisiace spoločenské zmeny umožnili návrat k rodinnému podnikaniu a otvorili priestor pre nový rozvoj. Súčasný majiteľ k pôvodnej funkcii - výrobe vína pridal aj jeho degustáciu a vlastnú kuchyňu, čím vytvoril priestor, ktorý uzatvára kruh dorábania a konzumácie vína in situ. Počas celých 20 rokov odkedy dom s dvorom majiteľ obnovuje, bolo jeho zámerom čo najviac zachovať pôvodný charakter a nové zásahy harmonicky zladiť tak, aby historický ráz doplnili.

Obytná časť domu bola obnovená ako prvá a práce boli zamerané na modernizáciu hygienického zázemia a elektroinštalácií tak, aby objekt spĺňal súčasné požiadavky na bývanie aj bezpečnosť prevádzky.

Nasledujúce úpravy a práce na obnove sa sústredili na vytvorenie priestorov pre degustáciu vín a súvisiaceho zázemia pre prípravu jedál a občerstvenia. Prestavbou vínnej pivnice pod obytným domom vznikla spoločenská degustačná miestnosť. Pôvodne úžitkový priestor pre dozrievanie a skladovanie vína bol dotvorený menšími nikami na stenách, ktoré sú lemované murivom z pálenej tehly a usadené na tehlovej rímse. Drevené stropné trámy z pôvodnej pivnice boli zachované a v priestore pôsobia ako historický artefakt.

K hospodárskym budovám (najstaršia časť, pôvodne dom prarodičov) na dvore boli pristavané toalety pre návštevníkov a realizované boli i záhradné úpravy v okolí domu. Na severovýchodnej strane pribudla letná terasa, ktorá je ako jediná nová časť kamenného domu vymurovaná zo starej tehly. Práce na obnove domu si majiteľ realizoval svojpomocne a k odborným prácam si prizval majstrov z regiónu.

Celý areál pôsobí nielen svojím situovaním a architektonickým stvárnením, ale aj entuziazmom jeho majiteľov, nevšedným a výnimočným dojmom v rámci krajiny Malých Karpát.

Vlastník objektu: rodina Patáková

Stavebná realizácia a remeselné práce: majitelia svojpomocne; remeselníci z regiónu

Realizácia: 1995 - priebežne až do súčasnosti

Rodinný dom v Lozorne (I)

Dom pochádzajúci zo začiatku 40-tych rokov slúžil v minulosti hlavne ako miestny obchod. Objekt je orientovaný dlhšou časťou fasády do ulice. Postupným rozširovaním priestorov a pridaním traktu s obchodom smerom do záhrady sa vytvorila dispozícia do tvaru L. Tam boli umiestnené obchodné prevádzky – mäsiarstvo, látky, potraviny. Dom je postavený z miešaného materiálu (tehla, kameň), vo vnútornom trakte bol použitý čiastočne aj betón.

Pred prestavbou si noví majitelia dali spracovať tepelno-technický projekt a projekt na plynovú prípojku z ulice. Majiteľka ako architektka však mala projekt viac – menej „v hlave“, pracovala najmä s pôdorysom stavby a stavbárov počas celej obnovy/prestavby usmerňovala.

Krov na dome ostal zachovaný, krytinu nechali pôvodnú, keďže bola menená už pred kúpou (asi v roku 2008). Pri prestavbe sa v celom dome okrem garáže a pivnice kvôli zjednoteniu výšky okien a dverí a tiež z dôvodu izolácie podláh dvíhali preklady.

Stena traktu situovaného do záhrady (pôvodný obchod/dnešná kuchyňa a obývačka) bola po celej dĺžke podrezávaná z dôvodu zatekania vody z betónovej spevnenej plochy od susedov. Samotný dom vlhký nebol, ani dlhodobým státím bez vykurovania v zimných mesiacoch nebol zatuchnutý. Dom zateplili minerálnou vlnou.

Vstup do domu z ulice bol zrušený a premiestnený do dvorovej časti. Tam bola do vnútorného L-pôdorysu umiestnená tiež vyvýšená terasa, na ktorú je prístup z oboch vstupov do domu – hlavného, ako aj vstupu do obývacej izby. Tým sa eliminovali pôvodné schody spred vstupov a zjednodušil sa nástup, zároveň vznikol priestor na vonkajšie stolovanie a ďalšie aktivity v exteriéri.

Keďže na dome boli použité rôzne typy okien, ktoré boli v zlom stave, noví majitelia dali vyrobiť nové drevené okná. Na fasáde do ulice zachovali ich pôvodné členenie.

V obývacej izbe na juhovýchodnej stene umiestnili veľké panoramatické okno s výhľadom do záhrady a na krajinu.

V obývacej izbe nechali priestorovú rezervu pre vybudovanie schodiska pre prípadné dobudovanie podkrovných priestorov. Sem tiež premiestnili vstup do pivnice, ktorý bol pôvodne zvonku.

Obnovený dom dostal nové drevené dlážky. V dome ostali čiastočne zachované niektoré pôvodné dvere aj nábytok. Majiteľke sa bohužiaľ pred majstrami v rámci procesu obnovy nepodarilo „zachrániť“ pôvodné drevené zárubne, tak z nich neskôr dala zhotoviť impozantný jedálenský stôl - dala vyrobiť bukovú kostru a obvod stola a ako výplň použila časti dverí v pôvodnej farebnosti.

Stavbu realizovala firma Stavex z Kežmarku, ktorá bola majiteľom odporučená priateľom.

Vlastník objektu : Rodina Maďarová
Autor projektu: Ing. arch. Fatima Maďarová
Stavebná realizácia a remeselné práce: Stavex s. r. o.
Realizácia obnovy: 2013 - 2014

Rodinný dom v Lozorne (II)

Vyše storočný, pôvodne neveľký sedliacky dom na malom pozemku v Lozorne prešiel rukami viacerých vlastníkov, kým ho na jeseň v roku 2000 kúpili jeho dnešní majitelia. Dom so sedlovou strechou stojí na križovatke, štítom je orientovaný do jednej a dlhšou stranou do druhej ulice. Postavený je z miešaného materiálu, pozostávajúceho z kameňa, hliny a tehál, s obvodovými múrmi hrubými takmer 1 meter.

Pri obnove domu sa majitelia rozhodli zobytniť aj podkrovie, keďže pozemok bol primalý na to, aby na ňom bolo možné realizovať prístavbu. Krov zdvihli pritom na úroveň strechy susedného objektu. V dvorovej časti predĺžením zastrešenia vznikol gánok/podstenie. Vonkajšiu brizolitovú omietku na dome ponechali a na ňu natiahli omietku novú. Štít kvôli prestavbe podkrovia dostal tiež novú omietku s naznačením pôvodných otvorov. Dom nezatepľovali.

V interiéroch boli omietky otlčené až na holé murivo a nanovo natiahnuté. Dispozícia na prízemí ostala pôvodná, iba v miestnosti pre kuchyňu oddelili časť priestoru pre komoru. Zachované boli tiež pôvodné nosné hrady. Keďže však boli natreté ťažko odstrániteľnou farbou, majitelia ich obložili drevom.

Dom mal pri kúpe pôvodné „kastlové“ okná s mrežou vo vnútri. Niektorý z predchádzajúcich vlastníkov okná doplnil o vonkajšie drevené okenice. Tieto síce nie sú typické pre región Záhoria, noví majitelia ich však ponechali. Vnútorné krídla však vymenili za nové drevené, lepšie tesniace eurookná. Všetky pôvodné interiérové dvere boli kvalitne obnovené spoločne so zárubňami.

Obnovou prízemnej časti vznikla kuchyňa so špajzou, kúpeľňa a obývací priestor s otvoreným krbom, ktorý neskôr vymenili za kachľovú pec. V podkroví boli vybudované dve spálne, pracovňa a kúpeľňa. V dome je plynové kúrenie, v prízemnej časti však využívajú často na kúrenie kachľovú pec – vtedy tam vypínajú radiátory. Priestory majú veľmi príjemnú klímu, vďaka hrubým múrom je tu v lete príjemne chladno a v zime si priestory dlho udržia teplo.

V dvorovej časti majitelia zachovali objekt bývalého chlieva a drevárne, ktorá po obnove dostala viaceré funkcie: v jednej časti si majiteľ zriadil dielňu, druhá časť slúži na uskladnenie záhradného náradia, bicyklov, dreva a pod. Od samotnej obnovy objekt pravidelne udržiavajú, v priebehu rokov vymenili dlážky v prízemných priestoroch.

Obaja majitelia/manželia sú zruční v mnohých remeslách (majiteľ i v murárčine, stolárčine, elektrine) a mnohé veci počas prestavby obnovovali či prerábali vlastnoručne. Majiteľ počas obnovy domu pôsobil ako stavebný dozor. Samotnú prestavbu podkrovia a iných odborných remeselných prác zverili firme PROFI MODUL spol. s r.o. z Bratislavy, s jej pracovníkmi i kvalitou odvedenej práce boli veľmi spokojní.

Vlastník objektu: Manželia Paceroví
Projekt obnovy a realizácia: PROFI MODUL spol. s r. o.
Realizácia obnovy: III/2001 - X/2001

Rodinný dom v Kvetoslavove

Hospodársky objekt v neveľkej obci na hranici Bratislavskej župy bol zakúpený na účely bývania v roku 1998. Budova predtým slúžila štátnemu šľachtiteľskému podniku ako technické zázemie a garáže, ale ako reštitúcia bola už niekoľko rokov opustená a nevyužívaná. Objekt bol postavený z tehly s hrúbkou múrov asi 50 cm.

Noví majitelia začali s obnovou a prestavbou následne v roku 1999. Priateľ architekt (Ing. arch. Ján Lukáč) navrhol dispozície domu a tvary a rozmiestnenie okien, majitelia si ale počas obnovy postupne návrh prispôsobili a podľa svojich potrieb aj pozmenili. Špecifické horizontálne umiestnenie okien navrhnuté na kuchyni a jedálni má za cieľ zachovať súkromie voči susedom, ktorí situovali na svojom dome balkón orientovaný priamo na ich obytné priestory.

Najprv začala obnova strednej časti objektu – tam bola vybudovaná kuchyňa a izba, aby v dome bolo možné bývať. Nadbytočné priečky v objekte sa odstránili. Ďalšie časti domu - obývaciu izbu a galériu obnovovali a dobudovávali majitelia postupne počas bývania v dome. Na záver objekt – už po dvoch rokoch bývania v ňom – aj zateplili.

Strechu na objekte iba opravili, eternit vymenili za asfaltové šindle. Krov zachovali, v niektorých častiach z dôvodu zobytnenia podkrovia odstránili trámy, väznice však ponechali a v niektorých častiach po obvode povaly dali na odporúčanie statika oceľové I-profily. Pôjdovky – ploché tehly, ktorými bola pôvodne pokrytá podlaha na povale – využili ako parapety na okná i na vydláždenie verandy. Pre uzavretie verandy využili tiež dvere a okná z iného starého domu.

Všetky už nepotrebné drevené konštrukčné časti využili neskôr pri zariaďovaní interiéru na police, vitríny a iné okrasné drevené prvky, ako vidno najmä v kuchyni či obývacej izbe, ale aj inde v interiéri.

Na prízemí v kuchyni bola použitá keramická dlažba, tu je použité podlahové kúrenie. Izby majú drevené dlážky. V podkroví sú plávajúce podlahy.

Bývalú montážnu jamu v garáži prebudovali majitelia na malú pivnicu, je v nej umiestnená vodárnička a tiež sa využíva na uskladnenie vína a ovocia. Pivnica je situovaná priamo pod dnešnou obývacou izbou, v súčasnosti však už iba staré trámy pripomínajú obrysy pôvodného vjazdu do garáže.

Nad obývacou izbou vybudovali galériu s knižnicou, v týchto miestach boli stropné trámy slabé, preto tu bolo potrebné na spevnenie konštrukcie spraviť nový preklad, a pridať ďalšie spevňujúce prvky. V pôvodnom stave ostala v súčasnosti už iba predná, nezobytnená časť podkrovia, ktorú využívajú majitelia ako odkladací priestor, aj táto však bola spevnená dodatočnými klieštinami.

Úplne v réžii majiteľov bolo vybudovanie kúpeľne v podkroví. Ako podlahovú krytinu použili netradične drevené terasové dosky. Tiež na zariadenie kúpeľne bol využitý starý nábytok – pôvodný kredenc a prispôsobené staré drevené stoly z hostinca, ktorý vlastnil majiteľkin dedko v Poľsku.

Vlastníci objektu: manželia Stehlíkoví
Dizajn objektu: Ing. arch. Ján Lukáč
Dizajn interiéru: majitelia
Realizácia obnovy: 2000 - 2006

Suchohrad - revitalizácia centra obce

Predmetom revitalizácie bola úprava verejného priestranstva v centre obce, zahŕňajúc priestor pred obecným úradom, námestie s parčíkom, priestor pred kostolom a autobusovou zastávkou, budovou pošty a kultúrnym domom. Pred revitlizáciou v roku 2009 boli verejné priestory v centre obce v zlom technickom stave, ohraničené betónovými múrikmi a kovovými plotmi s nekoncepčnou a zanedbanou výsadbou.

Hlavnou myšlienkou bolo revitalizovať centrálnu časť obce a jej verejné priestory tak, aby mohli lepšie slúžiť svojmu účelu ako kultúrno-spoločenský, oddychový a reprezentačnýpriestor. Tieto priestory si prostredníctvom nového architektonického stvárnenia však mali uchovať svoj vidiecky ráz.

Pred Obecným úradom, tak ako aj na ďalších miestach centrálnej časti obce boli odstránené kovové ploty s betónovými múrikmi. Novým ohraničením cesty boli vytvorené chodníky pre peších pozdĺž cesty. Vstup do Obecného úradu bol vybavený novou rampou pre občanov s obmedzenou schopnosťou pohybu. Priestor pred obecným úradom dostal nové lavičky, informačné tabule a vlajkové stožiare. Na mieste poškodeného smreku bola umiestnená replika drevenej zvoničky – staronového symbolu obce Suchohrad. Realizované boli taktiež sadové úpravy pozdĺž chodníka ako aj vo dvore OcÚ. Pôvodná šachta s externým vodovodom (dnes „studňa“) bola upravená na sedenie.

Jednotlivé spevnené plochy centra boli upravené odlišne podľa funkcie a významu, dlažby boli kladené nasucho do zhutneného podkladu. Priestor námestia s parčíkom bol vydláždený tehlovou dlažbou. Priestranstvo slúži v súčasnosti na stretávanie a oddych obyvateľov, kultúrne akcie či drobné trhy. Zároveň sú tu umiestnené vstupy na pozemky dvoch priľahlých rodinných domov a do objektu bývalej školy. Parčík s pomníkom ostal po odstránení plota zachovaný v parkovej úprave. Pomník padlých sa opatrne rozobral, bol preň vybudovaný nový základ posunutý smerom do námestíčka, na ktorý bol opätovne postavený. Plocha okolo pamätníka bola vydláždená kamennými kockami, samotný parčík dostal povrch z pieskovcovej drvy a boli pri ňom osadené lavičky.

Priestor pred kostolom s autobusovou zastávkou bol vydláždený tehlovou lícovkou a zväčšený ubratím z časti cesty. Vznikol tak väčší nástupný priestor do rímskokatolického kostola Krista Kráľa, a taktiež sa zväčšíl priestor s novoosadenou autobusovou zastávkou drevenej konštrukcie. V tejto časti sa nachádza súbor krásnych, takmer storočných líp, pod ich korunami boli umiestnené lavičky. Za zastávkou boli umiestnené stojany pre bicykle.Od zastávky vedie tiež dláždený chodník z betónovej dlažby smerom ku garáži autobusov SAD.

Medzi kostolom a poštou bola asfaltová cesta zrušená a nahradená betónovou dlažbou. Takto slúži pre peších a občasné zásobovanie. Vstup do pošty bol vybavený novou nástupnou rampou a schodmi. Kontajnery na separovaný odpad boli pohľadovo oddelené drevenými panelmi a plagátovacou plochou.

Priestor pred Kultúrnym domom bol riešený najrozmanitejšie. Trávnatá plocha predtým oplotená kovovým plotom na betónovom múriku bola z väčšej časti vydláždená tehlovou dlažbou. V strede ostala trávnatá plocha s novovysadenými dvoma stromami, detskými hojdačkami a vonkajším stolom na stolný tenis. Pozdĺž Kultúrneho domu pri chodníku z vápencovej drvy boli oproti mini ihrisku umiestnené lavičky. Studňa – pôvodne iba šachta s vodovodom - nachádzajúca sa pri trafostanici, bola nadmurovaná a bola na ňu nainštalovaná ručná pumpa na vodu.

Revitalizácia centra obce si zachováva vidiecky ráz aj použitím tradičných drevín a rastlín (ozdobná jabloň, ruže, levanduľa a pod.). Celá plocha riešeného územia bola dosvetlená novými solárnymi lampami.

Projekt revitalizácie námestia sa realizoval vďaka príspevku z Fondov EÚ.

Vlastník objektu: Obec Suchohrad
Autori projektu: Ing. arch. Jozef Frajka, Ing. arch. Boris Hochel
Sadové úpravy: Ing. Katarína Tomanová Porubčinová
Realizácia: 2009

Firemná predajňa v Smoleniciach

Areál využívaný na prezentáciu a predaj medoviny a výrobkov z medu v Smoleniciach je situovaný na východnom okraji obce hneď vedľa hlavnej cesty. Pôvodne zanedbaný objekt stodoly sa po rekonštrukcii spolu so svojím okolím zmenil na pozitívny akcent v krajine pod Smolenickým zámkom.

Stodola svojim situovaním pri hlavnej ceste predstavovala ideálny objekt pre prezentáciu a predaj výrobkov z medoviny, nakoľko je dobre prístupná a ťažko ju z cesty prehliadnuť. Po jej kúpe sa podarilo spoločne s okolitými pozemkami vytvoriť menší areál, ktorý poskytuje nielen zázemie pre výrobu, skladovanie, degustáciu a predaj výrobkov z medu, ale aj priestor pre prezentáciu včelárstva.

Miestni obyvatelia poznali stavbu pod názvom „farská stodola“ a na základe miestneho historického prieskumu bol jej vek odhadnutý na cca. 200 rokov. Než prestal byť využívaná, slúžila ako sklad ovocia alebo aj na chov hydiny. Tieto rôzne funkcie sa premietli i do viacerých stavebných úprav v interiéri a na fasádach.

Stodola už bola v dosť schátralom stave, keď jej súčasní majitelia začali s výstavbou areálu. Strecha bola z časti prepadnutá a bolo ju nutné rozobrať. Pri statickom prieskume bolo zistené, že základy stodoly tvorili nasucho kladené kamene. Celkový stav stavby po dôkladnom posúdení a zvážení nárokov na nové využitie si vyžiadal jej rozobratie a postavenie na novo.

Všetok materiál z pôvodnej stodoly, ktorý bolo možné využiť, bol použitý pri rekonštrukcii a výstavbe nových častí areálu. Cieľom rekonštrukcie bolo zachovať proporcie i rozmery stavby a v čo možno najväčšej miere preniesť charakter starej stodoly do jej nového využitia. Koncept rekonštrukcie sa vyvíjal postupne v dialógu medzi staviteľmi a projektantmi. Mnohé detaily sa dolaďovali postupne a o realizáciu sa postarali majstri a realizačné firmy z blízkeho okolia.

Rekonštrukcia stodoly začala na jar roku 2013 a začiatkom leta 2014 už bola pripravená na využívanie. Na prízemí je v nadväznosti na vstup umiestnená predajňa, degustačná miestnosť, sklad a zázemie. Schodiskom z predajne sú prístupné priestory podkrovia, kde sú kancelárske priestory s hygienickým zázemím pre zamestnancov. Kancelárske priestory sú presvetlené dvoma väčšími vikiermi, ktoré sú stvárnené ako výrazný novotvar a podkrovným priestorom pridávajú na vzdušnosti. Z terasy na severozápadnej strane a z kancelárií v podkroví je výnimočný pohľad na Smolenický zámok, ktorý ocenia nielen návštevníci, ale aj zamestnanci firmy.

Z cesty upúta na časti fasády upevnená kovová mreža – slnolam, zložený zo šesťuholníkov symbolizujúcich včelí plást. Tento prvok veľmi dobre napovie predmet činnosti firmy a bez slov návštevníkom i okoloidúcim sprostredkuje obsah nového využitia bývalej stodoly.

Areál dopĺňa nová výrobná hala, ktorá však svojou formou a materiálovým riešením fasády pôsobí prirodzene, akoby tu stála odjakživa. V súčasnosti je areál z väčšej časti hotový a vyžaduje už len menšie práce týkajúce sa dokončenia detailov v exteriéri. Voľná trávnatá plocha nad bývalou stodolou bude ešte upravená ako včelársky náučný chodník pre návštevníkov, ktorým popri chuťových zážitkoch z medoviny poskytne i oddych a osvetu.

Vlastník objektu: Včelo, s. r. o.
Dizajn fasády a interiéru: Mgr. art. Štefan Kollár
Projekt obnovy: Ing. Radovan Rusnák- ATELIÉR RUSNÁK
Realizácia: 2013 - 2014

Včelie produkty
PREDAJŇA
Výroba
Ochutnávka

OCENENIE 2014

1. **Múzeum starej Devínskej v Devínskej Novej Vsi** - Cena odbornej poroty
   Vlastník objektu: Hlavné mesto SR Bratislava
   Správca objektu: Mestská časť Bratislava - Devínska Nová Ves
2. **Dom vo Svätom Jure** - Cena odbornej poroty; Cena verejnosti
   Vlastník objektu: Ing. Miroslav Havel a PhDr. Jana Havlová
3. **Dom v Šenkviciach** - Cena odbornej poroty
   Vlastník objektu: Manželia Tomanovci
4. **Kaplnka svätého Urbana v Stupave** - Cena odbornej poroty
   Vlastník objektu: Mesto Stupava
   Správca kaplnky: Rímskokatolícka farnosť Stupava
5. **Wiegerova vila, Svätý Jur** - Cena odbornej poroty
   Vlastník objektu: Široké, s. r. o.
6. **Terra Therapeutica, Bratislava - Lamač** - Cena odbornej poroty
   Vlastník objektu: Manželia Ján a Jaroslava Šickovci

2

3

5

6

OCENENIE 2013

1. **Meštiansky dom vo Svätom Jure** - Cena odbornej poroty
   Vlastník objektu: Rodina Turcsányová a Kaiserová
2. **Horáreň Rybníček na Pezinskej Babe** - Cena verejnosti, Cena odbornej poroty
   Vlastník objektu: Ing. Ľubomír Vitek
3. **Rodinný dom v Častej**
   Vlastník objektu: Monika Novotová
4. **Náhrobok grófky Pálffyovej v Častej**
   Správca objektu: Červenokamenské panstvo, o.z.
5. **Synagóga v Stupave** - Cena odbornej poroty
   Vlastník objektu: Mesto Stupava
   Správca objektu: Jewrope, n.o.
6. **Rodinný dom v Lozorne**
   Vlastník objektu: MUDr. Helena Drobná a Ing. Peter Drobný
7. **Bývalý mlyn v Budmericiach**
   Vlastník objektu: Rodina Procházková
8. **Mestská vila v Devínskej Novej Vsi**
   Vlastník: Mestská časť Bratislava-Devínska Nová Ves
9. **Vinohradnícky dom v Pezinku**
   Vlastník objektu: Rodina Skovajsová
10. **Roľnícko-remeselnícky dvor v Stupave**
    Vlastník objektu: Anton Stankovský

3

4

6

7

9

10

OCENENIE 2012

1. **Terra Parna** - Čestné uznanie odbornej poroty
   Vlastník objektu: Manželia Zvolenskí
2. **Múzeum Molpír v Smoleniciach** - Cena verejnosti,
   Vlastník objektu: Rímskokatolícka cirkev, farnosť Smolenice
   Správca: Obec Smolenice
3. **Dom pri kostole v Pezinku**
   Vlastník objektu: Alexander Krupa
4. **Vintéka Regius vo Vajnoroch**
   Vlastník objektu: TITOL,spol. s r.o.
5. **Kaplnka Panny Márie Snežnej v Modre** - Cena odbornej poroty
   Vlastník objektu: Rímskokatolícka cirkev, farnosť Modra
6. **Penzión pod kláštorom v Pezinku**
   Vlastník objektu: Rodina Varechová
7. **Modrý dom vo Vajnoroch**
   Vlastník objektu: M.R. MODRÝ DOM BRATISLAVA spol. s r.o.
8. **Obecný dom v Šenkviciach**
   Vlastník: Obec Šenkvice
9. **Rodinný dom v Modre**
   Vlastník objektu: Pavol Šima-Juríček s rodinou
10. **Vinohradnícky dom U Šebov v Modre**
    Vlastník objektu: Rodina Šebová a Bekešová

3

4
VINOTÉKA REGIUS

6

7

9

10

OCENENIE 2011

1. **Roľnícko-remeselnícky dom v Budmeriach** - Cena odbornej poroty
   Vlastník objektu: Pavel Dvořák s rodinou
2. **Kamenný dvor, Svätý Jur** - Cena verejnosti
   Vlastníci objektu: Miro Miklovič s manželkou
3. **Rodinný dom v Modre**
   Vlastníci objektu: rodina Dóšovcov
4. **Krušičova kúria**
   Vlastník objektu: Mesto Pezinok
5. **Námestie v Častej**
   Vlastník objektu: Obec Častá
6. **Dom s penziónom v Modre**
   Vlastník objektu: Ivan Poljovka, Mgr. Mária Poljovková
7. **Kaplnka sv. Vendelína s Pálfiovskou hrobkou, Smolenice**
   Vlastník objektu: Obec Smolenice
8. **Hotel Sebastián v Modre**
   Vlastník: Elizabeth Slovakia, s.r.o
9. **Turecký dom v Pezinku**
   Vlastník objektu: Ing. Jaroslav Piják a Ing. Iveta Pijáková
10. **Hoštácka viecha**
    Vlastník objektu: Marek Jakubec

3

4

6

7

9

10

OCENENIE 2010

1. **Mlyn v Doľanoch** - Cena odbornej poroty
   Vlastník objektu: Ervín Demovič s rodinou, Vína z mlyna
2. **Reštaurácia U Richtára** - Cena verejnosti
   Vlastníci objektu: Ing. Július Kasa, Alena Kasová
3. **Rodinný dom v Modre**
   Vlastníci objektu: JUDr. Jarmila Michálková; Ing. Samuel Michálek; Rodina Plánovská a rodina Predmerská
4. **Bývalý mlyn v Pezinku**
   Vlastník objektu: Vladimír Raždík s rodinou
5. **Obecný úrad Smolenice**
   Vlastník objektu: OcÚ Smolenice
6. **Múzeum ľudovej školy v Kráľovej, Modra**
   Vlastník objektu: Cirkevný zbor ECAV v Modre – Kráľovej
7. **Rodinný dom v Pezinku**
   Vlastník objektu: Dana Poláková s rodinou
8. **Vinohradnícky dom vo Svätom Jure**
   Vlastníci: manželia Mgr. Branislav Bahna a Mgr. Natália Bahnová
9. **Rodinný dom vo Svätom Jure**
   Vlastník objektu: rodina Krupová
10. **Fuggerova pivnica**
    Vlastník objektu: Ing. Jozef Mikuš, JM Vinárstvo

3

4

6

7

9

10

ŠKOLA TRADIČNÝCH STAVEBNÝCH REMESIEL

Škola remesiel je vzdelávanie remeselníkov prostredníctvom prednášok a tréningov praktickej obnovy. V roku 2013/2014 bola zameraná na obnovu historických drevených brán (súvisiace profesie: stolári, zámočníci, kováči). V nasledujúcich rokoch plánuje AINova pripraviť vzdelávanie zacielené na obnovu ďalších prvkov historických stavieb (okná, omietky, krovy).

Cieľom je zvyšovanie kvality údržby a obnovy tradičných stavieb, vzdelávanie stavebných remeselníkov, a tiež osveta v radoch širokej verejnosti. Očakávaným prínosom bude zvýšenie záujmu o údržbu a obnovu tradičných stavieb v regióne, zvýšenie investícií do údržby a obnovy tradičnej architektúry, oživenie stavebnej remeselnej tradície a zručností, záchrana významných autentických stavebných konštrukcií a v neposlednom rade zvýšenie kvality a atraktivity verejného priestoru.

S FINANČNOU PODPOROU MINISTERSTVA KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PRVÁ STAVEBNÁ SPORITEĽŇA

Bratislavský samosprávny kraj

ZACHOVANIE, SPRÍSTUPŇOVANIE A PREZENTÁCIA KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Zachovanie, sprístupňovanie a prezentácia kultúrneho dedičstva dlhodobo patrí medzi originálne kompetencie a zároveň medzi priority Bratislavského samosprávneho kraja. Kraj sa v tomto zmysle v rámci rozpočtových možností predovšetkým usiluje plniť si povinnosti vlastníka objektov, vyhlásených za národné kultúrne pamiatky.

Dobrým príkladom z minulosti je obnova Divadla Aréna, v súčasnosti finišuje prípravný proces rekonštrukcie Bratislavského bábkového divadla. Paralelne prebiehajú prípravy dvoch veľkých projektov. Jednak v rámci slovensko-rakúskej cezhraničnej spolupráce plánuje BSK zrekonštruovať kaštieľ a areál záhrady na Hornej ulici v Modre (sídlo Malokarpatského osvetového strediska) a tiež synagógu v Senci, kde má vzniknúť multikultúrne centrum nadregionálneho významu.

Osobitnú pozornosť BSK venuje poznávaniu a prezentácii kultúrneho dedičstva. Dokladom je dnes už tradícia odborných konferencií, ktoré sa konajú každoročne v rámci Dní európskeho kultúrneho dedičstva. Šesť ročníkov konferencií sa postupne zaoberalo vzťahom kultúrneho dedičstva a hospodárstva, dejinami bývania, kaštieľmi a kúriami, sakrálnymi pamiatkami, Veľkou vojnou a industriálnymi pamiatkami. Podujatie získalo značné renomé medzi odbornou, ale aj laickou verejnosťou a to aj vďaka edícii zborníkov z konferencií.

BSK kladie dôraz aj na budovanie zdravého regionálneho povedomia a podporu pozitívneho vzťahu najširšej verejnosti k regionálnym dejinám a tradíciám. To sa darí najmä vďaka partnerstvu s Academiou Istropolitanou Novou zo Svätého Jura prostredníctvom súťaže *Ocenenie za príkladnú obnovu*.

Budova pradiarne Danubius v Bratislave
Zdroj: Fotoarchív Čierne diery

Prínosom uvedeného projektu je podnecovanie záujmu o objekty tradičnej architektúry, ich záchranu a využitie, ako aj poznávanie tradičných stavebných technológií a materiálov. Predovšetkým je to ale jedinečná príležitosť na prejav uznania, rešpektu a obdivu všetkým tým, ktorí nejdú ľahšou cestou, nesiahajú po zjednodušeniach a vlastným pričinením zachovali ukážky tradičného stavebného majstrovstva, čaro a estetiku tradičných objektov a neraz ich obohatili o vklad vlastnej invencie, umu a zručnosti. Tomuto ich prejavu pokory, húževnatosti, nápaditosti a citu patrí veľké poďakovanie nás všetkých.

PRVÁ STAVEBNÁ SPORITEĽŇA

ZÁLEŽÍ NÁM NA OBNOVE BUDOV

Bytový fond na Slovensku potrebuje obnovu. Prvá stavebná sporiteľňa sa o ňu stará už 23 rokov. Práve rekonštrukcie, modernizácie a revitalizácie rodinných, ale aj bytových domov tvoria približne 80 % zo všetkých prostriedkov, ktoré poskytuje do bývania. PSS, a. s., sa snaží edukáciou a zvyšovaním informovanosti v ľuďoch vzbudiť záujem o zvyšovanie komfortu bývania a zároveň o znižovanie energetickej náročnosti bývania.

Každá obnova je jedinečná

Obnoviť rodinný či bytový dom dá veľa práce. Aby bola obnova efektívna, treba ju robiť komplexne, takpovediac od hlavy až po päty domu. Rekonštrukcia strechy, výmena okien, zateplenie fasády – to všetko sú prvky obnovy, bez ktorých by nepriniesla želané efekty. Nejde iba o zvýšenie komfortu bývania, ale aj o úsporu nákladov na energie a tiež zvýšenie estetiky domu.

S historickými budovami je to ťažšie

Špecifickú kategóriu tvoria budovy, ktoré doslova dýchajú históriou. Rodinné a bytové domy z minulých storočí si zaslúžia osobitnú starostlivosť. Je iba na nás, či si zachovajú svoj jedinečný ráz a budú nás aj naďalej tešiť svojim efektným vzhľadom. Aby si naše mestá a obce zachovali osobitý výraz regiónu. Súťaž o najlepšiu obnovu tradičnej architektúry, ktorú organizuje AINova, považujeme za veľmi vhodný informačný nástroj pre širokú verejnosť a zároveň ju vnímame aj ako motiváciu pre všetkých majiteľov takýchto domov a budov.

Špeciálne programy

Snaha majiteľov historických budov o ich obnovu je veľmi dôležitá. Bez financií to však nejde takmer nikdy. Prvá stavebná sporiteľňa podporuje aj obnovu domov, ktoré majú za sebou pomerne dlhú históriu a boli postavené v rôznych štýloch. Vytvorili sme špeciálne podmienky napríklad na rekonštrukcie bytových domov v štýle socialistického realizmu. V rámci tohto programu sa zameriavame na financovanie zložitejšej formy obnovy, pri ktorej sa zachovávajú tradičné architektonické prvky typické pre päťdesiate roky 20. storočia a tento osobitý štýl. Sú nimi šambrány, rímsy, ozdobné reliéfy a podobne.

Prvá stavebná sporiteľňa venuje obnove bytového fondu veľkú pozornosť. Aj naďalej bude poskytovať finančné zdroje na zveľaďovanie rodinných a bytových domov. Historický kontext nám nie je tiež cudzí. Práve súťaž o príkladnú obnovu je jednou z možností ako upozorniť na potrebu zachovávať tradičné historické hodnoty aj pre ďalšie generácie.

Kulturpark, Košice

Gymnázium Grösslingová, Bratislava

baumit.com

ČO OBNOVÍ ZAŠLÚ SLÁVU MINULÝCH ČIAS?

Baumit – spoľahlivý partner s bohatými skúsenosťami v oblasti sanácií

Sanácia vlhkého muriva je problematika, ktorá si vyžaduje serióznu pozornosť. Pri nedostatočnom prieskume a následne pri nevhodne zvolenom postupe sanácie môžeme dosiahnuť úplný opak našich snažení a stav objektu namiesto očakávaného zlepšenia ešte viac zhoršiť. Okrem nechcených porúch tak často vznikajú aj nemalé finančné straty spojené s nákladmi na neúčelný pokus o sanáciu, i s nákladmi na novú sanáciu správnym spôsobom. Spoločnosť Baumit vo svojom sortimente ponúka ucelené a zosúladené sanačné omietkové systémy, ktoré svojimi vlastnosťami vyhovujú náročným požiadavkám na vnútorné aj vonkajšie omietky muriva a zaručujú spoľahlivú funkčnosť a dlhodobú životnosť.

Baumit Sanova

- Osvedčené a certifikované sanačné omietkové systémy
- V súlade s ochranou pamiatok
- Vysoká životnosť

www.baumit.sk

Baumit Sanova - systémové riešenie pre vlhké a zasolené murivo

Baumit Sanova sú optimálne sanačné systémy, vhodné na ozdravenie vlhkých a zasolených murív. Trasový systém Baumit Sanova WTA bol vyvinutý špeciálne na sanovanie historicky cenných objektov. Systém a jeho jednotlivé komponenty v plnej miere spĺňajú kritéria smernice WTA. Sanačné omietkové systémy možno dokonale kombinovať s povrchovými úpravami omietkami Baumit NanoporTop, Baumit SilikatTop alebo Baumit SilikonTop. Nespočetné farebné odtiene vzorkovnice Baumit Life umožnia renovovať fasádu až do najmenšieho detailu. Pomáhajú tak zachovať čaro starého a uchovať ho pre ďalšie generácie.

Radnica, Levoča

ACADEMIA ISTROPOLITANA NOVA

Vzdelávanie
Konzultačná činnosť
Aplikovaný výskum
Medzinárodná spolupráca
Komunitné aktivity

Oblasti pôsobenia:

Európske záležitosti
Predsedníctvo SR v Rade EÚ
Špecializovaný jazykový kurz Eurospeak
Príprava na konkurzy EPSO
Projektový manažment

Miestny a regionálny rozvoj
Strategické plánovanie hospodárskeho a sociálneho rozvoja
Správa bytového fondu v SR
Ochrana a rozvoj kultúrneho dedičstva
Ochrana a rozvoj kultúrnej krajiny

Komunikácia, vzdelávanie
Jazyková výučba
Flexibilné vzdelávanie
Vzdelávanie dospelých
Informačné a kultúrne centrum

www.ainova.sk
e-mail: ainova@ainova.sk